

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gegorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. An talis transactio propter non interventum rei spiritualis fuerit
valida?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

per decimis spiritualibus, quales esse contendunt Religiosi, & ex eo, quòd facta sit non inspectis tabulis testamenti avi sui, qui per Fideicommissum illas fecit inalienabiles extra familiam, impugnare voluerunt, sed ob exceptionem fori ex parte adverfa in-

terpositam hæcenus sine effectu, de discutienda venit triplex *Quæstio*. I. An transactio hæc super decimis prædiis ratione spiritualitatis fuerit valida. II. An propter non inspectum testamenti tabulas. III. An saltem firma ob ætatem pupillarem,

QUÆSTIO I.

An præfata transactio ratione spiritualitatis Decimarum fuerit invalida?

Videtur indubitè affirmandum suppositò, quòd decimæ quæstionis adhuc sint spirituales, & nunquam à titulo spirituali avulsæ competentis auctoritate, uti omnino volunt Religiosi, qui inter alia ex hoc etiam capite illarum venditionem Ortolphianæ familiæ factam pro invalida habent. Siquidem transactio, vi cuius jus spirituale pro aliquo temporali datur vel remittitur, aut acquiritur, vel retinetur, Simoniaca est, c. 4. de Pæcis. c. 9. & 10. de transact. P. Friderich. de Simonia c. 2. §. 9. n. 105. Sed Religiosi inierunt talem transactionem, vi cuius jus spirituale decimandi acquisiverunt pro aliquo temporali, nempe pro pretio 7. millium, quod refuderunt familiæ Ortolphianæ: ergo celebrârunt transactionem Simoniacam: Sed omnis contractus vel pactum Simoniacum est invalidum. arg. can. 8. caus. 1. q. 1. l. 6. pr. ff. de contrab. empt. nam res sacræ & spirituales in commer-

cium & contractum humanum venire nequeunt. l. 83. §. 5. ff. de Pæcis. Proinde cum Simoniacæ accepta veneri nequeant. Extrav. cum detestabile 2. de Sim. int. comm. Religiosi decimas tenentur restituere prioribus possessoribus.

Sed hoc non obstante censeo, à istis Religiosis vel non esse celebratam propriè dictam transactionem; vel licet celebrassent, tamen ea non fore Simoniacam, consequenter nec irritam vel denique, licet per errorem celebrassent transactionem propriè dictam & Simoniacam, tamen vi ejus acquisitas decimas non tenerentur restituere. Partem I. colligo ex materia spirituali, circa quam facta est conventio, utpote quæ non patitur transactionem propriè dictam, ita ut pretium temporale detur pro danda & accipienda re spirituali, proinde, quavis in actis vocetur transactio, re ipsa tamen fuit tantum compositio amicitialis, ita ut ex quadam humanitate, le-

benivolentia, & misericordia fuerit refusum
familie pretium, quod olim pro his de-
cimis perpetuam exsolvit, fructusque re-
dicti partim ne nimis acerbum vulnus
ferret nobilis familia, si restituere de-
beret fructus tot annis male perceptos
pretiumque expensum amittere, uti
tamen secundum Juris rigorem certè
debuisset, ac propterea periculum præ-
videns plurimum laxata est Religioso-
rum liberali humanitare; partim ad e-
vitandam litem, Religiosæ tranquillitati ini-
mice molestias, atque ad declinanda
cetera aliisque incommoda. Quamvis e-
nim talis præsumatur esse initus contra-
ctus, qualem denominant contrahentes.
Mantica de tac. § ambig. convent. l.
2. tit. 3. n. 7. quia nemo præsumitur
id dixisse, quod prius mente non con-
ceperit. l. Labeo §. idem Tubero de supell.
leg. c. ult. de. V. S. nam nullum est ma-
jus mentis nostræ testimonium, quam
verba, quibus utimur. Text. & Bald.
in l. generaliter 13. C. de non num. pecun.
Nihilominus tamen id fallit, & verba
etiam improprie accipienda sunt, quan-
do ex propria significatione sequere-
tur absurdum. l. si sic stipulatus, & ibi
Jas. n. 1. ff. de V. S. Decian. cons. 31.
n. 21. lib. 1. tunc enim & una dictio
pro alia accipitur. Alex. cons. 81. n. 6.
lib. 3. & cum eo Mantica tit. 14. n. 9.
Vel quando aliàs sequeretur nullitas
actus; cum regulariter omnis conven-
tio ita sit interpretanda, ut valeat,
quam ut pereat. l. quoties ff. de V. O.
§. R. l. Et hæc interpretatio, per quam
actus sustinetur, dicitur regina alia-
rum interpretationum. Mantica tit.

4. n. 19. cum Dec. Abb. Paul. Cast.
ne scilicet actus careat effectu, & red-
datur omnino inutilis; atqui, si trans-
actio super his Decimis acciperetur
strictè, sequeretur ingens absurdum
Simoniacæ, & foret invalida: ergo non
strictè, sed improprie, pro amica-
bili compositione & gratuita sumi de-
bet; cum in latiori sensu & saltem im-
proprio etiam comprehendat compo-
sitionem amicabilem; unde in Germa-
nico utraque uno vocabulo *Ver-
gleich* exprimi solet.

Partem II. Verisimilem reddere po-
test, quòd non solæ decimæ spiritua-
les in litem venerint, sed etiam aliquot
prædia, atque sic illa 7. millia non
fuerint pro re spirituali, sed pro præ-
diis illis cessis reddita, quæ hoc præ-
tium illis temporibus facile non tan-
tùm adæquare, sed & superare potue-
runt; cum subinde unum prædium de
melioribus, & allodiale, tanti vœneat
valeatque. Adde, quòd Religiosi ea
de causa potuerint refundere pretium,
ut liberarent Principem Catholicum,
qui ad evictionem fuisset obligatus,
& de se quàm optimè meritum ab hoc
onere pretii refundendi; qui utique
refundendo non commisisset Simonia-
m: ergo nec Religiosi loco illius præ-
tium reddentes.

Partem III. evincit tum c. 39. in fine
de Simon. ex quo colligitur, rem spi-
ritualem Simoniacè acceptam retineri
posse, & pretium duntaxat Simonia-
cè acceptum, at non ante sententiam,
esse restituendum, tum carentia Juris
traditionem rei spiritualis Simoniacè
fa-

factam ab habente potestatem irritantis: cum igitur traditio & acceptio talis rei (nisi sit Beneficium Ecclesiasticum) à Jure non sit irritata, illa omnino valebit, consequenter nec restituenda sunt Simoniacè accepta, nisi fortè accipiens per sententiam ad restituendum condemnatur rescisso contractu in pœnam: quæ tamen pœna, per sententiam infligenda (nam nulla Simonia habet pœnam ipso Jure infligendam, nisi quæ committitur in Beneficiis Ecclesiasticis, Sacris Ordinibus, & ingressu Religionis, ut habet Communis cum P. Friderich *de Sim. n. 218. seq.*) locum hîc habere amplius non potest, licet coram competenti Judice lis transacta resuscitaretur; eò quòd 50. anni defacto jam fluxerint à perpetratioe objecti Simoniacè delicti: pœnis autem à Judice propter delictum infligendis præscribatur 20. annis, per l. 12. C. ad L. Cornel. de falsis. & l. 3. ff. de requir. vel absent. Et ultra 20. annos nullam durare actionem ad pœnam docet Glette in *Jurisprud. Terrib. to. 1. p. 4. c. un. §. 8. n. 14.* cum aliis. Adde, quòd juxta regulam 76. in 6.

delictum persone non debeat in detrimentum Ecclesie redundare: sed, si transactio Simoniacè in hoc casu contigerit, illam tantùm Superior aut Procurator, sine consensu Communitatis Religiosæ, utpote nec interrogata, commisisset: ergo in hujus præjudicium cedere non potest. Accedit, quòd etiam Superior, vel Procurator, et imperitiam excusari possit; cum intergram dicasterium, in quo doctissimi viri confederant, non advertent, in hac transactione, à Principe approbata, Simoniam committi.

Ex quibus fluit responsio ad argumentum initio formatum; nam impetis negatur *Min.* quòd nempe celebrata sit transactio propriè dicta, vel esset celebrata, pretium temporè fuisset datum pro recuperatis decimis sed pro prædiis merè temporalibus vel ad liberandum benefactorem Pensionem à pretii refusione. Dein transmissò Syllogismò distingui potest subsumptum: omnis contractus Simoniacus est invalidus in ratione contractus. C. *sup.* in ratione traditionis extraneam beneficiale. N. *subsumptum.*

QUÆSTIO II.

An Transactio fuerit invalida propter non inspectas Tabulas Testamenti?

ITa visum est nonnemini, qui de super Consilium fecit, propter l. 6. ff. de transact. ibi: *de his controversiis, quæ ex testamento proficiuntur, ne-*

que transigi, neque exquiri veritas alter potest, quam inspectis cognitissimis verbis testamenti. Consonat l. 1. §. 1. ff. testam. quemadmod. aperiantur. & l. 1. ff. de testam.